YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (neljäs jaosto)

28 päivänä marraskuuta 1996 *

Asiassa C-277/95 P,

Erika Lenz, Euroopan yhteisöjen komission entinen virkamies, ja **Volker Lenz,** edellisen poika, molempien kotipaikka Osnabrück (Saksa), edustajanaan asianajaja Jürgen Schacht, Hampuri, osoite Schlüterstraße 22 III,

valittajina,

jossa valittajat vaativat muutoksenhaussaan Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen (neljäs jaosto) yhdistetyissä asioissa T-462/93, T-464/93 ja T-470/93, Lenz vastaan komissio, 14.6.1995 antaman määräyksen kumoamista (ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa),

vastapuolena:

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies Julian Curall, avustajanaan asianajaja Bertrand Wägenbaur, Hampuri, prosessiosoite Luxemburgissa c/o saman yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. L. Murray (esittelevä tuomari) sekä tuomarit C. N. Kakouris ja P. J. G. Kapteyn,

julkisasiamies: A. La Pergola,
kirjaaja: R. Grass,

kuultuaan julkisasiamiestä,

on antanut seuraavan

määräyksen

1 Erika Lenz ja Volker Lenz ovat yhteisöjen tuomioistuimeen 14.8.1995 jättämällään valituksella hakeneet muutosta Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa T-462/93, T-464/93 ja T-470/93, Lenz vastaan komissio, 14.6.1995 antamaan määräykseen (ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa, jäljempänä valituksenalainen määräys), koska siinä ei ole lausuttu heidän hakemuksestaan, joka koski tuomarin esteelliseksi toteamista, ja koska heidän vahingonkorvauskannettaan ei otettu tutkittavaksi. Toissijaisesti valittajat vaativat yhteisöjen tuomioistuinta ratkaisemaan asian yksipuolisella tuomiolla.

2 Erika Lenz on entinen komission virkamies. Koska hänen puolisonsa, komission virkamies Manfred Lenz kuuluu Euroopan yhteisöjen toimielinten yhteiseen sairausvakuutusjärjestelmään (jäljempänä yhteinen järjestelmä), myös Erika Lenz on vakuutettu tässä järjestelmässä.

3 Volker Lenz on Erika ja Manfred Lenzin poika, ja Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen (jäljempänä henkilöstösäännöt) 72 artiklan nojalla myös hänet on vakuutettu yhteisessä järjestelmässä.

4 Valituksenalaisesta määräyksestä käy ilmi, että vuoden 1977 lokakuun ja vuoden 1980 elokuun välisenä aikana Erika Lenz oli Brysselissä gynekologisessa hoidossa, jonka tarkoituksena oli toisen lapsen saaminen (3 kohta). Erika Lenzin puolison hakemuksesta maksutoimisto korvasi sairauskulut kokonaisuudessaan Euroopan yhteisöjen virkamiesten sairausvakuutusta koskevien sääntöjen (jäljempänä sairausvakuutussäännöt) liitteessä I olevan IV artiklan 1 kohdassa tarkoitetun vakavan sairauden perusteella (4 kohta). Vuodesta 1984 vuoteen 1991 Erika Lenz kävi useissa asiantuntijatutkimuksissa, joissa todettiin, että hänelle suoritetut toimenpiteet olivat vahingoittaneet hänen terveyttään ja erityisesti aiheuttaneet hänen hedelmättömyytensä (5 kohta). Erika ja Manfred Lenz nostivat 18.8.1988 Tribunal correctionnel de Bruxellesissa kahta lääkäriä vastaan syytteen ruumiinvammoista sillä perusteella, että näiden suorittamat toimenpiteet olivat aiheuttaneet Erika Lenzin hedelmättömyyden. Brysselin yleinen syyttäjä vaati 6.10.1990 syytteiden käsittelyä lopetettavaksi, koska syyteoikeus oli vanhentunut 1.8.1983. Tribunal correctionnel de Bruxelles hyväksyi tämän vaatimuksen 19.4.1991 antamallaan päätöksellä (6 kohta).

5 Valituksenalaisen määräyksen mukaan Volker Lenz puolestaan oli vuoden 1977 lokakuun ja vuoden 1983 marraskuun välisenä aikana ollut lääkärin hoidossa hengitystietulehduksen vuoksi ja hänen immuunijärjestelmäänsä oli hoidettu (7 kohta). Volker Lenzin isän hakemuksesta maksutoimisto korvasi tästä hoidosta vuosina 1977—1982 aiheutuneet kulut kokonaisuudessaan sairausvakuutussääntöjen liitteessä I olevan IV artiklan 1 kohdassa tarkoitetun vakavan sairauden perusteella (8 kohta).

6 Vuoden 1985 helmikuussa Manfred Lenz ilmoitti komissiolle, että hän epäilee hoitavan lääkärin syyllistyneen petokseen ja käyttäneen lainvastaisia hoitomenetelmiä (9 kohta). Komissio on 21.2. ja 26.2.1985 päivätyillä kirjeillään ilmoittanut Manfred

Lenzille, että kyseessä on yksityisasia ja että Lenz voi halutessaan itse nostaa syytteen lääkäriä vastaan (10 kohta). Volker Lenzin vanhemmat nostivat 28.2.1986 syytteen kolmea lääkäriä vastaan ruumiinvammoista, asiakirjojen väärennöksistä ja muista rikkomuksista. Brysselin yleinen syyttäjä aloitti tällöin rikostutkinnan, jossa Volker Lenzin vanhemmat olivat asianomistajina (11 kohta). Komissio teki 1.8.1989 päätöksen osallistua rikosoikeudenkäyntiin sijaantulijana henkilöstösääntöjen 85 a artiklan mukaisesti saadakseen korvauksen suorittamistaan sairausvakuutusetuuksista. Tämä päätös ei johtanut toimenpiteisiin, koska Manfred Lenz ja komission yksiköt olivat eri mieltä asiakirja-aineistoon sisältyvien seikkojen arvioinnista. Viimeksi mainittu luopui oikeudenkäyntiin osallistumisesta. Tämän päätöksen perustelut on ilmoitettu komission Manfred Lenzille 29.4. ja 27.5.1991 lähettämissä kahdessa tiedoksiannossa (12 kohta). Brysselin yleinen syyttäjä vaati 26.10.1990, että ruumiinvammoja koskevien syytteiden käsittely on lopetettava, koska syyteoikeus on vanhentunut, ja se katsoi, että lausunnon antaminen raukeaa muilta osin. Tribunal correctionnel de Bruxelles hyväksyi yleisen syyttäjän vaatimukset 19.4.1991 antamallaan päätöksellä (13 kohta).

7 Manfred Lenz pyysi 6.5.1991 päivätyllä kirjeellään komissiota hakemaan muutosta Tribunal correctionnel de Bruxellesin päätökseen; pyyntö hylättiin 27.5.1991 päivätyllä kirjeellä (14 kohta). Molemmat valittajat ja Manfred Lenz tekivät 17.6.1991 päivätyllä kirjeellään komissiolle hakemuksen henkilöstösääntöjen 24 artiklan mukaisesta avustamisesta, hakemuksen belgialaisessa tuomioistuimessa nostettujen syytteiden johdosta heille aiheutuneiden kulujen korvaamisesta sekä hakemuksen Erika Lenzille ja Volker Lenzille sairaanhoidosta aiheutuneiden vahinkojen ja muiden hoidosta aiheutuneiden vahinkojen korvaamisesta (15 kohta).

8 Henkilöstösääntöjen 24 artiklassa määrätään seuraavaa:

"Yhteisöt avustavat virkamiestä oikeudellisissa toimenpiteissä sellaista henkilöä vastaan, joka uhkaa, herjaa tai loukkaa virkamiestä tai hänen perheensä jäseniä tai tekee heille tai heidän omaisuudelleen ilkivaltaa virkamiehen aseman tai tehtävien vuoksi.

Yhteisöt korvaavat yhteisvastuullisesti virkamiehelle tällaisissa tapauksissa aiheutuneet vahingot sillä edellytyksellä, että virkamies ei ole tahallisesti tai törkeällä tuottamuksella aiheuttanut vahinkoja eikä voi saada korvausta vahingon aiheuttajalta.

— — ."

9 Samassa, 17.6.1991 päivätyssä kirjeessään valittajat katsoivat, että Volker Lenzin tapauksessa komissio ei ollut riittävästi osallistunut oikeudenkäyntiin, jonka tarkoituksena oli todeta heidän oikeutensa vahingonkorvaukseen, ja että Erika Lenzin tapauksessa se ei ollut lainkaan osallistunut vastaavaan oikeudenkäyntiin. He väittivät myös, että maksutoimisto ei ollut valvonut riidanalaisia toimenpiteitä ja että se oli korvannut laskuja, jotka eivät täyttäneet maksun suorittamiseksi säädettyjä edellytyksiä (17 kohta).

10 Komissio hylkäsi kantajien vaatimukset 30.7.1991 tekemällään päätöksellä (19 kohta).

11 Valittajat tekivät 7.10.1991 valituksen tästä päätöksestä (20 kohta). Valitus hylättiin 23.3.1992 päivätyllä kirjeellä (21 kohta).

12 Valittajat ja Manfred Lenz ovat yhteisöjen tuomioistuimeen 17.6.1992 jättämässään kanteessa vaatineet, että komission päätökset, joilla se on hylännyt valittajien hakemuksen ja valituksen, on kumottava ja komissio on velvoitettava maksamaan heille

vahingonkorvausta. Yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamo siirsi tämän kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon, jossa se kirjattiin diaarinumerolla T-47/92 (23 kohta).

13 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti siirsi 18.8.1992 tekemällään päätöksellä asian viidennelle jaostolle, jossa on kolme tuomaria.

14 Valittajat tekivät 5.10.1992 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 114 artiklan mukaisen hakemuksen pyytäen asiaa T-47/92 siirrettäväksi toimivaltaiseen kokoonpanoon työjärjestyksen 14 artiklan mukaisesti. He väittivät tältä osin, että ottaen huomioon asian tärkeys ja se seikka, että Erika Lenz ja Volker Lenz eivät olleet virkamiehiä, asia olisi pitänyt siirtää viiden tuomarin jaostoon ja asiaan olisi pitänyt nimetä julkisasiamies.

15 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi nämä hakemukset asiassa T-47/92, Lenz vastaan komissio, 14.12.1992 antamallaan määräyksellä (Kok. 1992, s. II-2523). Määräyksen 29 ja 30 kohdassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että kanne koski yhteisön ja sen virkamiehen välistä riita-asiaa työjärjestyksen 12 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitetulla tavalla. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan Erika Lenz ja Volker Lenz olivat Manfred Lenzin perheenjäseniä, joita kohtaan komissiolla oli velvollisuuksia ainoastaan Manfred Lenzin virkamiesaseman perusteella. Mikäli kanne ei olisi koskenut komission ja sen virkamiehen välistä riita-asiaa, se olisi pitänyt jättää tutkimatta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimivallan puuttumisen vuoksi.

16 Erika Lenz nosti yhteisöjen tuomioistuimeen 29.12.1992 jättämällään kirjelmällä ETY:n perustamissopimuksen 215 artiklan toisen kohdan ja 178 artiklan nojalla vahingonkorvauskanteen komissiota vastaan sillä perusteella, että myös komissio on vastuussa niistä ruumiinvammoista, joista lääkäreitä syytetään, koska sen

yksiköt ovat korvanneet näistä hoidoista aiheutuneet kulut varmistamatta, olivatko hoidot lääketieteellisesti asianmukaisia (26 kohta).

17 Erika Lenz nosti yhteisöjen tuomioistuimeen 8.1.1993 jättämällään kannekirjelmällä perustamissopimuksen 215 artiklan ensimmäisen kohdan ja 178 artiklan nojalla komissiota vastaan toisen vahingonkorvauskanteen "hankaluuksista, panettelusta, kunnianloukkauksesta, uhkauksista, virkavirheiden sietämisestä, elämänilon vähentämisestä" ja "yhteisön muun kuin Belgian kansalaisen syrjinnästä" sekä siitä, että hän ei ollut saanut korvausta vuosina 1985—1991 harjoittamastaan toiminnasta "lääkärinpalkkioihin kohdistuvien petosten ja sairaanhoidossa ilmenevän vilpin selvittämiseksi" (27 kohta).

18 Volker Lenz nosti yhteisöjen tuomioistuimeen 20.3.1993 jättämällään kirjelmällä perustamissopimuksen 215 artiklan toisen kohdan ja 178 artiklan nojalla vahingonkorvauskanteen komissiota vastaan sillä perusteella, että myös komissio on vastuussa hänelle aiheutuneista ruumiinvammoista, koska sen yksiköt ovat laiminlyöneet velvollisuuksiaan, kun ne korvasivat hoidosta aiheutuneita kuluja tarkastamatta, olivatko diagnoosit ja hoidot lääketieteellisesti perusteltuja (28 kohta).

19 Valittajat ovat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon jättämässään kirjeessä ilmoittaneet ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle peruuttavansa kanteen asiassa T-47/92. Peruutuksen vuoksi asia poistettiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen rekisteristä viidennen jaoston puheenjohtajan 5.7.1993 antamalla määräyksellä (29 kohta).

20 Yhteisöjen tuomioistuimessa asianumeroilla C-436/92, C-6/93 ja C-79/93 nostetut kanteet siirrettiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen yhteisöjen tuomioistuimen Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen perustamisesta tehdyn päätöksen 88/591/EHTY, ETY, Euratom muuttamisesta 8 päivänä kesäkuuta 1993 tehdyn neuvoston päätöksen 93/350/Euratom, EHTY, ETY

(EYVL L 144, s. 21) nojalla 27.9.1993 antamalla määräyksellä, ja ne kirjattiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamossa asianumeroilla T-462/93, T-464/93 ja T-470/93 (30 kohta). Asiat yhdistettiin valituksenalaisella määräyksellä (38 kohta) ja siirrettiin neljännelle jaostolle.

21 Valittajat tekivät 2.2.1995 EY:n tuomioistuimen perussäännön 16 artiklan nojalla hakemuksen, jossa vaadittiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen neljännen jaoston puheenjohtajan, tuomari Lenaertsin toteamista esteelliseksi (39 kohta).

Valituksenalainen määräys

22 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on työjärjestyksensä 111 artiklan nojalla antamassaan valituksenalaisessa määräyksessä katsonut, että lausunnon antaminen tuomari Lenaertsin esteelliseksi toteamista koskevasta valittajien hakemuksesta raukeaa (45 kohta). Vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti katsoi, että mikään seikka ei EY:n tuomioistuimen perussäännön 16 artiklan toisen kohdan nojalla estä tuomari Lenaertsia osallistumasta asioiden käsittelyyn ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa (42 kohta), tuomari itse pyysi presidenttiä vapauttamaan hänet tehtävistään näissä asioissa (43 kohta). Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti hyväksyi tämän pyynnön 24.2.1995 päivätyllä kirjeellään ja määräsi tuomari Schintgenin hoitamaan neljännen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, koska hän oli neljännen jaoston virkaiältään vanhin tuomari siten kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 6 artiklassa tarkoitetaan (44 kohta).

23 Kanteen tutkittavaksi ottamisen osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistutti ensinnäkin, että yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan virkamiehen ja hänen työnantajanaan olevan toimielimen välinen vahingonkorvausasia kuuluu perustamissopimuksen 179 artiklan ja henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklan soveltamisalaan, mikäli se on saanut alkunsa asianosaisen ja toimielimen välisestä työsuhteesta, ja että tällainen asia ei kuulu perustamissopimuksen 178 ja 215 artiklan soveltamisalaan (55 kohta). Ensimmäisen oikeusasteen

tuomioistuimen mukaan työsuhde säätelee myös niiden henkilöiden tilannetta, jotka sen johdosta, että yhteisön virkamies kuuluu yhteiseen järjestelmään, ovat järjestelmässä vakuutettuja virkamiehen perheen jäseninä (56 kohta). Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi näin ollen, että näissä asioissa valittajien henkilökohtainen tilanne kuului henkilöstöä koskevien määräysten alaisuuteen, koska Erika Lenz ja Volker Lenz oli vakuutettu yhteisessä järjestelmässä sillä perusteella, että ensin mainitun puoliso ja viimeksi mainitun isä, komission virkamies Manfred Lenz kuului tähän järjestelmään (57 kohta).

24 Toiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että Erika Lenz oli asiassa T-462/93 nostamassaan kanteessa itse myöntänyt, että kyse oli henkilöstösääntöjen mukaiseen avustamiseen liittyvästä toiminnasta, ja että hän oli väittänyt komission rikkoneen henkilöstösääntöjen 14, 85 ja 85 a artiklaa. Myös asiassa T-464/93 nostamassaan kanteessa hän oli viitannut sekä perustamissopimuksen 215 artiklan ensimmäiseen kohtaan että 179 artiklaan (58 kohta).

25 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi näin ollen, että valittajien vahingonkorvausvaatimukset voidaan tutkia ainoastaan henkilöstöä koskevien määräysten mukaisesti ja että perustamissopimuksen 178 ja 215 artiklaan vetoaminen ei estä henkilöstösääntöjen henkilöstökanteita koskevien määräysten soveltamista asioissa (59 kohta).

26 Perustamissopimuksen 179 artiklan alaisuuteen kuuluvien kanteiden osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklaa, joissa määrätään yhteisön viranhoitoa koskevien riita-asioiden oikeudenkäyntiä edeltävästä hallinnollisesta menettelystä, olisi pitänyt noudattaa kaikissa tapauksissa (60 kohta). Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi lisäksi, että koska kanteiden nostamiselle asetettujen määräaikojen noudattaminen on oikeusjärjestyksen perusteisiin liittyvä kysymys, sen on viran puolesta tutkittava, onko niitä noudatettu (61 kohta).

27 Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi ensin, että valittajien näissä kolmessa asiassa esittämiä vaatimuksia oli käsitelty valittajien 17.6.1991 komissiolle osoittamassa kirjeessä, johon sisältyi hakemus henkilöstösääntöjen

24 artiklan mukaisen avun saamisesta sekä hakemus tiettyjen kulujen korvaamisesta ja hakemus valittajien kärsimäksi katsomansa vahingon korvaamisesta; komission 30.7.1991 päivätyssä kirjeessä, jossa kieltäydyttiin hyväksymästä tätä hakemusta; valittajien 7.10.1991 tekemässä valituksessa ja komission 23.3.1992 tekemässä päätöksessä, jolla tämä valitus hylättiin. Nämä vaatimukset ovat olleet kanteen kohteena asiassa T-47/92 (62 kohta).

28 Tämän jälkeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että käsiteltävinä olevien asioiden kanteet koskevat samoja tosiseikkoja ja niillä on sama kohde (63 kohta).

29 Lopuksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että valittajien kirjelmissä järjestelmällisesti viitataan kanteen T-47/92 nostamista edeltäneeseen oikeudenkäyntiä edeltävään menettelyyn (64 kohta).

30 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi näin ollen, että määräaika valittajien vaatimusten saattamiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäviksi oli alkanut 23.3.1992 eli sinä päivänä, kun komissio oli hylännyt valittajien valituksen (65 kohta), ja että sen paremmin kantajan ja komission eri yksiköiden välillä 23.3.1992 jälkeen käyty kirjeenvaihto (66 kohta) kuin se seikka, että komissio oli käsitellyt myöhässä tehdyn hakemuksen aineellista sisältöä (67 kohta), eivät kumoa tätä johtopäätöstä. Ainoastaan uusien oleellisten tosiseikkojen olemassaolo olisi voinut oikeuttaa lopullisen päätöksen uudelleen käsittelemistä koskevan hakemuksen tekemisen, mutta näin ei ollut tässä asiassa (68 kohta).

31 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on lisäksi katsonut, että kanteen T-47/92 peruuttaminen ei ole poistanut kanteen nostamista edeltäneen oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn vaikutuksia. Vaikka kanteen peruuttaminen ei periaatteessa estäkään myöhemmän kanteen tutkittavaksi ottamista, myöhempi kanne on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan nostettava siinä määräajassa, joka on alkanut aikaisemman kanteen nostamista edeltäneestä oikeudenkäyntiä edeltävästä menettelystä. Oikeusvarmuuden periaate estää sen, että asianosainen voisi peruuttaa kanteen saadakseen aikaan uuden oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn aloittamisen (69 kohta).

32 Koska näissä kolmessa asiassa kanteet oli nostettu henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklassa asetetun määräajan jälkeen (70 kohta), ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ottanut kanteita tutkittavaksi (71 kohta).

Asianosaisten esittämät valitusperusteet

33 Valituksenalaisen määräyksen kumoamiseen tähtäävien vaatimustensa tueksi valittajat väittävät yhtäältä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen, koska se ei ole ottanut vastaan tuomari Lenaertsin esteelliseksi toteamista koskevaa hakemusta, ja toisaalta, että pääasiaa ei olisi pitänyt käsitellä perustamissopimuksen 179 artiklan mukaisesti, johon ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittasi, vaan 178 artiklan ja 215 artiklan toisen kohdan mukaisesti.

34 Ensimmäisen valitusperusteen osalta valittajat väittävät, että tuomari Lenaerts on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa osallistunut merkittävästi niiden kanteiden käsittelyyn, joiden johdosta valituksenalainen määräys annettiin. He katsovat lisäksi, että koska EY:n tuomioistuimen perussäännön 16 artiklassa on määrätty esteelliseksi toteamisesta, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi määräyksessä pitänyt lausua hakemuksesta, ja että on työjärjestyksen vastaista, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole ottanut huomioon sitä seikkaa, että tuomari Lenaerts on jäävännyt itsensä. Toissijaisesti he väittävät, että siltä osin kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ottanut huomioon ainoastaan tuomari Lenaertsin kansalaisuutta koskevan väitteen, se on jättänyt huomiotta seikan, johon valittajat ovat vedonneet.

35 Toisen valitusperusteen osalta valittajat katsovat, että heitä ei voida rinnastaa yhteisön virkamiehiin ja että heillä ei ollut velvollisuutta noudattaa henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklan mukaista oikeudenkäyntiä edeltävää menettelyä. He toteavat tältä osin, että jos heidän tässä asiassa todetaan olevan samassa oikeudellisessa asemassa kuin virkamiehen, se merkitsisi, että heillä yleisesti olisi henkilöstöön

verrattava asema koko sen oikeudellisessa laajuudessa; tälle tulkinnalle ei kuitenkaan löydy tukea yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä. Tästä ei myöskään voida päätellä, että "kolmansiin osapuoliin vaikutuksensa ulottavan sopimuksen" oikeudellinen käyttöönotto merkitsisi sitä, että valittajat täysin kuuluisivat perustamissopimuksen 179 artiklan ja henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklan alaisuuteen.

36 Valittajat toteavat lisäksi, että se oikeudenkäyntiä edeltävä hallinnollinen menettely komissiossa, josta oli kysymys asiassa T-47/92, ei missään tapauksessa koskenut niitä komission omia virkavirheitä ja laiminlyöntejä, joista oli kysymys oikeudenkäynnissä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa. Oikeudenkäyntiä edeltävä hallinnollinen menettely ei siis olisi koskenut riita-asian kohdetta kokonaisuudessaan. Se seikka, että suojeluun ja huolenpitoon liittyvät velvollisuudet perustuvat yhteisön henkilöstöä koskeviin määräyksiin, ei vaikuta komissiolle kuuluvien velvollisuuksien arviointiin.

37 Komissio on vastineessaan vaatinut valituksen hylkäämistä.

38 Aluksi se katsoo, että valitus on oikeuden väärinkäyttöä. Ensimmäisen oikeusasteen työjärjestyksen 14 artiklan mukaisesti asiassa T-47/92 5.10.1992 tekemässään hakemuksessa valittajat ja Manfred Lenz asettivat kyseenalaiseksi ainoastaan asiaa käsittelevän viidennen jaoston toimivallan ja pyysivät, että asia siirrettäisiin toiseen jaostoon. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi tämän hakemuksen sillä perusteella, että kanne koski riita-asiaa, jossa osapuolina olivat toisaalta yhteisö ja toisaalta sen virkamies sekä tämän perheenjäsenet, joita kohtaan komissiolla on velvollisuuksia henkilöstösääntöjen perusteella. Sen paremmin valittajat kuin Manfred Lenzkään eivät hakeneet muutosta tähän määräykseen. Tämän jälkeen

valittajat nostivat kolme kannetta, jotka perustuivat perustamissopimuksen 178 artiklaan ja 215 artiklan toiseen kohtaan ja joilla oli sama kohde kuin asiassa T-47/92 nostetulla kanteella. Komissio katsoo, että kyseessä on yritys kiertää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimivallan vahvistaneen 14.12.1992 annetun määräyksen pakottava vaikutus ja että tässä valituksessa tätä yritetään uudelleen.

39 Seuraavaksi komissio toteaa, että ensimmäistä valitusperustetta ei voida ottaa tutkittavaksi, koska oikeussuojaintressi puuttuu. Väite, jonka mukaan tuomari Lenaerts olisi osallistunut valituksenalaisen määräyksen antamiseen, on täysin perusteeton, koska asiaan ovat osallistuneet ne tuomarit, joiden nimet käyvät ilmi valituksenalaisen määräyksen johdannosta. Valittajat ovat sitä paitsi jo asiassa T-47/92 5.10.1992 tekemässään oikeudenkäyntimenettelyyn liittyvää seikkaa koskevassa hakemuksessa vaatineet tuomari Lenaertsin esteelliseksi toteamista väitetyn puolueellisuuden vuoksi. Valittajat eivät kuitenkaan ole hakeneet muutosta tähän määräykseen.

40 Komissio katsoo, että myöskään toista valitusperustetta ei voida ottaa tutkittavaksi, koska se on ristiriitainen. Tältä osin se korostaa, että väitetyn vahingonkorvaukseen olevan oikeuden olemassaolon ja laajuuden osalta kantajat vetoavat asemaansa virkamiehen perheenjäseninä, jotka on myös vakuutettu yhteisessä järjestelmässä, millä perusteella heillä on oikeus saada komissiolta erityistä suojaa ja avustusta, kun taas oikeussuojakeinojen osalta he katsovat olevansa komissioon nähden kolmannen asemassa.

41 Komissio väittää lisäksi, että valitus on ilmeisen perusteeton.

42 Ensimmäisen valitusperusteen osalta komissio katsoo, että esteelliseksi toteamista koskeva vaatimus on jäänyt vaille sisältöä sen vuoksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti päätti asettaa tuomari Schintgenin tuomari Lenaertsin sijaan. Kyseinen vaatimus on joka tapauksessa perusteeton, koska tuomari Lenaerts ei ole osallistunut valituksenalaisen määräyksen antamiseen.

43 Myös toinen valitusperuste on komission mukaan perusteeton. Komissio huomauttaa tältä osin, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nostetuista kanteista ilmenee, että valittajat esiintyvät yhteiseen järjestelmään kuuluvan henkilön yhteydessä vakuutettuina ja että he perustavat vahingonkorvausvaatimuksensa siihen, että komissio ja sen yksiköt sekä sairausvakuutuskassa ovat rikkoneet henkilöstösääntöjen määräyksiä ja säännöstöä, joka koskee järjestelmään kuuluvan henkilön yhteydessä vakuutettujen virkamiehen perheenjäsenten sairausvakuutusta. Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä, johon ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on viitannut, kuitenkin komission mukaan ilmenee, että perustamissopimuksen 179 artiklaa sovelletaan tapauksissa, joissa on kysymys virkamiehen perheenjäsenten nimittävää viranomaista vastaan nostamasta vahingonkorvauskanteesta, joka kohdistuu henkilöstösääntöjen määräyksiin tai sen täytäntöön panemiseksi annettujen asetusten säännöksiin, joissa kyseisille perheenjäsenille annetaan tiettyjä oikeuksia mainittua viranomaista kohtaan. Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on komission mukaan todennut, kanteita ei voida ottaa tutkittavaksi, koska henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdassa asetetussa määräajassa suoritettu oikeudenkäyntiä edeltävä menettely puuttuu.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

44 Jos valituksen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat tai jos valitus on selvästi perusteeton, yhteisöjen tuomioistuin voi työjärjestyksensä 119 artiklan mukaan milloin tahansa hylätä valituksen perustellulla määräyksellä.

Ensimmäinen valitusperuste

45 Valituksenalaisesta määräyksestä ilmenee, että vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti katsoikin, että mikään ei estänyt tuomari Lenaertsin osallistumista asioiden käsittelyyn ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, kyseinen tuomari itse pyysi, että hänet vapautetaan tehtävistään näissä asioissa, ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti hyväksyi tämän pyynnön 24.2.1995 päivätyllä kirjeellään ja asetti tuomari Schintgenin hoitamaan neljännen jaoston puheenjohtajan tehtäviä. Tuomari Lenaertsin nimeä ei siten ole valituksenalaisen määräyksen johdannossa.

46 Koska tuomari Lenaerts ei osallistunut valituksenalaisen määräyksen antamiseen, valittajilla ei ensimmäisen valitusperusteen osalta ole oikeussuojaintressiä. Tämä valitusperuste on siis hylättävä, koska tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat.

Toinen valitusperuste

47 Toinen valitusperuste koskee tosiasiallisesti sitä, missä ominaisuudessa valittajat ovat esiintyneet ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa.

48 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on edellä mainitussa, 14.12.1992 antamassaan määräyksessä todennut, että asia T-47/92 koski sen työjärjestyksen 12 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettua yhteisön ja sen virkamiehen välistä riita-asiaa ja että valittajat olivat Manfred Lenzin perheenjäseniä, joita kohtaan komissiolla on velvollisuuksia ainoastaan Manfred Lenzin virkamiesaseman perusteella.

49 Kysymys on siis siitä, sitoiko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 14.12.1992 antama määräys valittajia valituksenalaisen määräyksen antamiseen johtaneiden kanteiden osalta.

50 Tältä osin on huomattava, että oikeusvoima liittyy ainoastaan niihin oikeudellisiin ja tosiasioita koskeviin seikkoihin, jotka todella ja välttämättä on ratkaisu kyseisessä tuomioistuimen päätöksessä (asia C-281/89, Italia v. komissio, tuomio 19.2.1991, Kok. 1991, s. I-347, 14 kohta).

51 Ensinnäkin on todettava, että koska valittajat ovat vaatineet ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta varmistamaan oman toimivaltansa valittajien ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 114 artiklan nojalla asiassa T-47/92 tekemän hakemuksen osalta, tämän tuomioistuimen oli 14.12.1992 antamassaan määräyksessä lausuttava siitä, missä ominaisuudessa valittajat esiintyvät.

52 Toiseksi sen paremmin Manfred Lenz kuin valittajatkaan eivät ole hakeneet muutosta tähän määräykseen. Valituksenalaisen määräyksen kohteena olleet kolme kannetta pantiin nimittäin vireille ennen kuin kanne asiassa T-47/92 peruutettiin.

53 Kolmanneksi kyseisillä kolmella kanteella vaaditaan, että komissio on velvoitettava suorittamaan valittajille vahingonkorvausta. Vaikka yksi kanteista koskee sellaisia määriä, joita ei vaadittu asiassa T-47/92, nämä kolme kannetta koskevat samoja osapuolia, perustuvat samoihin tosiseikkoihin ja niillä on sama kohde kuin asiassa T-47/92 kyseessä olleilla kanteilla.

54 Tästä seuraa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 14.12.1992 antamassa määräyksessä esitetyt arvioinnit tässä tapauksessa sitovat vastaajia sen osalta, missä ominaisuudessa heillä on kanneoikeus tässä tuomioistuimessa.

55 On lisättävä, että se ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi on joka tapauksessa perusteltu, jonka mukaan virkamiehen ja toimielimen välinen työsuhde sääntelee myös niiden henkilöiden asemaa, jotka sen johdosta, että yhteisön virkamies kuuluu yhteiseen järjestelmään, ovat vakuutettuja tässä järjestelmässä virkamiehen perheenjäseninä, ja jonka mukaan vastaajien tekemiä hakemuksia ei voida tutkia muuten kuin henkilöstöä koskevien määräysten ja erityisesti henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklan mukaan.

56 Toinen valitusperuste on samoin hylättävä, koska sen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat.

57 Näin ollen valitus on työjärjestyksen 119 artiklan mukaisesti hylättävä kokonaisuudessaan, koska sen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat.

Oikeudenkäyntikulut

58 Työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Työjärjestyksen 70 artiklan mukaan yhteisöjen ja niiden henkilöstön välisissä riita-asioissa toimielinten on vastattava omista kustannuksistaan. Työjärjestyksen 122 artiklan mukaan 70 artiklaa ei kuitenkaan sovelleta virkamiesten tai muuhun henkilöstöön kuuluvien tekemiin valituksiin. Koska valittajat ovat hävinneet asian, heidät velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto)

on määrännyt seuraavaa:

1) Valitus hylätään.

2) Erika Lenz ja Volker Lenz velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Annettiin Luxemburgissa 28 päivänä marraskuuta 1996.

R. Grass

kirjaaja

J. L. Murray

neljännen jaoston puheenjohtaja